

Henryk Bogacki

"Bibliographie Karl Rahner
1924-1969", wyd. Roman Bleistein i
Elmar Klinger, przedmową
poprowadził Herbert Vorgrimler,
Freiburg-Basel-Wien 1969 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/2, 184-185

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hans Küng rozważa zagadnienie od strony systematycznej: *Mitentscheidung der Laien in der Kirchenleitung und bei kirchlichen Wahlen* (s. 147—165). Z właściwym sobie zaangażowaniem wykazuje w dokumentach Vaticanum II brak dokładnego określenia współdziałania świeckich w rozstrzygnięciu podstawowych kwestii organizacyjnych. Właśnie pojmowanie urzędu kościelnego jako posługi wobec Ludu Bożego wymaga udziału tego ludu w wyborze pasterzy i podejmowaniu decyzji. Küng nie ogranicza się do wysuwania ogólnikowych postulatów, lecz precyzuje konkretne wytyczne, jakie trzeba uwzględnić w określaniu udziału świeckich w zarządzaniu Kościołem. Artykuł swój konkluduje stwierdzeniem, że nie ma idealnego modelu organizacyjnego Kościoła, każdy posiada swoje zalety i braki, lecz łatwo przedstawić lepszy niż zawarty w Kodeksie Prawa Kanonicznego.

Wokół podstawowego zagadnienia są zgrupowane także pozostałe pozycje tego zeszytu. Dawny biskup Grazu, dr J. Schoiswohl, którego rezygnacja z tej funkcji w początku 1969 r. wywołała duże poruszenie, wyjaśnia motywy swego kroku oraz kreśli obraz urzędu biskupiego jako posługiwania (s. 167—170). Następnie Günter Biemer — *Die Bischofswahl als neues Desiderat kirchlicher Praxis. Ein Bericht* (s. 171—184) — podaje systematyczny przegląd nowych inicjatyw dotyczących wyboru biskupów. Wreszcie Karl August Fink referuje wyniki badań H. Zimmermanna na temat depozycji papieży w średniowieczu (s. 185—188).

Zebrane artykuły teologów tybingskich noszą charakter deklaracji dużej wagi dotyczącej ważnego punktu eklezjologii i praktyki życia Kościoła.

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Bibliographie Karl Rahner 1924—1969, wyd. Roman Bleistein SJ i Elmar Klingler, przedmową poprzedził Herbert Vorgrimler, Freiburg-Basel-Wien 1969, Herder, s. 112.

Kiedy w r. 1964 obchodzono 60-lecie urodzin K. Rahnera uczniowie i przyjaciele ofiarowali mu dwutomowe dzieło z załączoną na końcu bibliografią pism znanego teologa. Lista obejmowała wówczas 887 pozycji¹. Obecnie wydana bibliografia K. Rahnera liczy już 2040 różnego rodzaju publikacji! Bibliografia poprzedza krótki wstęp biograficzny pióra H. Vorgrimlera, dziś profesora w Lucernie, który przez wiele lat był bliskim współpracownikiem Rahnera i wydał o nim pierwsze bio- i bibliograficzne studium².

Bibliografia uwzględnia również liczne publikacje Rahnera tłumaczone na wiele języków, niekiedy ułatwiające zrozumienie jego myśli, podobno znacznie jaśniejszych po przetłumaczeniu tekstu oryginalnego na inny język. Warto zaznaczyć, że bibliografia zawiera także systematyczny indeks tematów podejmowanych przez Rahnera. Wydawcy zapoczątkowali jednocześnie zestawienie bibliograficzne (55 pozycji!) polemik katolików i niekatolików z poglądami Rahnera.

¹ *Gott in Welt. Festgabe für Karl Rahner*, wyd. J. B. Metz, W. Kern SJ, A. Darlapp, H. Vorgrimler, Freiburg-Basel-Wien 1964, t. II, 900—941.

² Herbert Vorgrimler, *Karl Rahner. Leben — Denken — Werke*, München 1963. Studium po raz pierwszy wyszło po holendersku, a do dziś ukazało się łącznie w siedmiu językach.

Książka stanowi ważną pomoc w poznaniu twórczości koryfeusza współczesnej teologii. Trzeba jednak pamiętać, że niestrudzony teolog zdołał od chwili ukazania się tej bibliografii wzbogacić swój dorobek — oprócz licznych tłumaczeń — o kilkanaście nowych, oryginalnych pozycji...

Ks. Henryk Bogacki SJ, Warszawa

Studia Warmińskie, tom V, Olsztyn 1968, Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne, s. 608.

Piąty tom *Studiów Warmińskich* zawiera uzupełnione referaty wygłoszone na sesji naukowej podczas obchodów 400-lecia istnienia Warmińskiego Seminarium Duchownego „Hosianum”. Tom otwiera artykuł bp. Jana O b l ą k a, w którym opisuje starania kard. H o z j u s z a o założenie Seminarium Duchownego i Kolegium Jezuickiego oraz przedstawia szczegółowo organizację i rozwój Seminarium Duchownego prowadzonego przez jezuitów. Henryk G u l b i n o w i c z przeprowadza analizę konstytucji Hozjańskich jako „podstawowej struktury życia seminarium braniewskiego” (s. 44). W zakończeniu stwierdza, że autor ich rozwinął ogólne koncepcje uchwał Soboru Trydenckiego i w „oparciu o wzory szkolnictwa jezuickiego i osobiste doświadczenie życiowe” (s. 57) wypracował szczegółowy program wychowania i kształcenia alumnów. Pomimo wielu starań biskupów warmińskich i polskich jezuitów, uczelnia w Braniewie, chociaż „od połowy XVII w. program wykładów był uniwersytecki” (s. 74), nie uzyskała przywileju akademii. Zagadnienie to opracował Ludwik P i e c h n i k SJ. Historia i życie konwiktuszlacheckiego w Braniewie jest tematem drugiego interesującego artykułu tegoż autora. Jan K o r e w a SJ w swojej wnikliwej analizie sytuacji historycznej wykazuje doniosłą rolę braniewskiego „Hosianum” w dziele zespolenia Warmii z Rzeczypospolitą na przestrzeni dwustu lat, czyli do rozbiorów Polski i kasaty zakonu jezuitów. W aneksach autorzy załączają dokumenty w oryginale.

Z rozpraw tom ten przynosi: pierwszą część studium Mariana B o r z y s z k o w s k i e g o nad *Problematyką filozoficzną i teologiczną w twórczości Jana z Kwidzyna (1343—1417)*; krytyczną analizę *Relacji biskupów warmińskich XVII i XVIII wieku do Rzymu o stanie diecezji*, Alojzego S z o r c a; kolejne studium Józefa M y ś k o w a z zakresu teorii apologetyki stosowanej: *Egzystencjalny agnostycyzm metodyczny względem najstarszej apologii chrześcijaństwa*. W części syntetyczno-ekspozycyjnej przedstawia M y ś k ó w egzystencjalne ujęcie historii i badań historycznych w ogólności, a następnie nad życiem i działalnością Jezusa z Nazaretu u Bultmanna. Przechodząc do zagadnień hermeneutycznych autor omawia pojęcie religijnego mitu chrześcijańskiego i demityzacji ksiąg Nowego Testamentu według B u l t m a n n a, potem jego egzystencjalną interpretację samego kerygmatu. W części krytycznej zaś wykazuje, że egzystencjalny agnostycyzm metodyczny, który ogranicza się do ujmowania tylko tzw. decyzji egzystencjalnych, stosowany w badaniach historycznych „jest pod względem krytycznym nienaukowy, ponieważ w badaniach tych jedynie częściowo uwzględnia zasadę przyczynowości” (s. 263). Nie uwzględnia on bowiem roli osoby jako właściwej i bezpośredniej przyczyny i podmiotu ludzkiej działalności (s. 273), jak tego wymaga nowoczesna metoda historyczna (s. 161). B u l t m a n n stosując w badaniach nad ewangeliami synoptycznymi zasady egzystencjalne H e i d e g g e r a, nie mógł poza stwierdzeniem faktu historyczności istnienia Jezusa dojść do poznania jego osoby. Konsekwencje bowiem przyjętych zasad doprowadziły go do usuwania z kerygmatu najpierw elementu historycznego (s. 268), a następnie po jego demityzacji, do egzystencjalnej interpretacji teologicznej historycznych źródeł o życiu i działalności Jezusa z Nazaretu. We wniosku końcowym autor stwierdza: „Metoda podyktowana założeniami egzystencjal-